

Magyarok Brüsszelben

Ha a Bibliát átírják, a bábeli zűrzavart minden bizonnyal a brüsszeli nyelvzavarral helyettesítik. Az Európai Parlament nyolc főigazgatóságán (Directorate General) és a parlamenti frakcióknál magyarok is dolgoznak, a legkülönbözőbb munkakörökben.

Természetesen a magyarokkal együtt megjöttek a lengyelek, csehek és az összes többi csatlakozó ország képviselői is. A kibővített Európai Unió már 25 országot fogad magába, és ezzel megvalósulni látszik az Európa egységét szorgalmazók évezredes álma.

Az Európai Unió létrejötte nem tekinthető pusztán a második világháború után kialakult helyzet következményének, Európa egyesítésének terve tulajdonképpen szinte mindig napirenden volt a Római Birodalom bukása után. Nagy Károly volt az első, aki kísérletet tett a keresztény Európa egyesítésére, ezt követően a középkori Európa közös fellépésére irányuló törekvéseket főleg a Szentföld visszaszerzésének eszméje motíválta. Aztán a huszadik század csaknem minden évtizedében felbukkant egy-egy Egyesült Európa-terv, a tényleges gyakorlati lépés azonban csak a Montánunió létrehozásával történt meg.

A Montánunióra vonatkozó elképzelést Jean Monnet francia líkőrgyáros és politikus dolgozta ki, és a terv a nyugat-európai szén- és acélipar nemzetek feletti szervezetben való egyesítését jelentette. A tervet 1950. május 9-én Robert Schuman Francia külügyminiszter nemzetközi sajtótájékoztatóján jelentette be, azóta ez a nap az Európai Unió hivatalos ünnepe.

A hat ország (Belgium, Franciaország, Luxemburg, Olaszország, Hollandia és Németország) által létrehozott Montánunió (teljesebb nevén az Európai Szén- és Acélközösség) a mai Európai Unió őse. A Montánunió nemzetek feletti döntéshozó szerve egy kilenc főből álló főhatóság lett, amelynek tagjait a nemzeti kormányok nevezték ki. Döntéseik a tagállamokra nézve kötelező érvényűek voltak, ellenük legfeljebb a Montánunió bíróságához lehetett fordulni. A nemzetek feletti főhatóság egyik ellensúlya a nemzeti érdekeket képviselő szakminiszterek tanácsa lett. A Montánunió 78 tagú közgyűlése, amelybe a nemzeti parlamentek delegálták a tagokat, törvényhozói hatalmat nem kapott, legfőbb feladata a főhatóság ellenőrzése volt. Ezekből a szervezetekből fejlődtek ki később a mai Európai Unió döntéshozó testületei. A főhatóságból keletkezett a mai Európai Bizottság, a szakminiszterek tanácsából az Európai Unió Tanácsa (amelyet Miniszterek Tanácsa vagy tanács néven is emlegetnek), a Montánunió bíróságából az Európai Bíróság, a parlamenti közgyűlésből pedig az Európai Parlament. Ezt a szerkezetet egészítette ki az 1974-es párizsi csúcstalálkozó óta működő és jelenleg évente legalább kétszer ülésező Európai Tanács, amely az egyes országok kormány-, illetve államfőiből áll, és amely az unió legfőbb döntéshozó szervének tekinthető.



Herczegfalvi Judit

Az Európai Parlamentről most már magyar nyelven is szerezhetünk ismereteket, Herczegfalvi Judit látogatócsoportoknak tart előadást magyar, német és francia nyelven. De vajon miképpen is került ő az Európai Parlamenthez?

– Érettségi után Berlinben, majd egy évig Svájcban jogi tanulmányokat folytattam, később Freiburgban végeztem. Már tanulmányaim során, illetve az egyetem elvégzését követő években európai és nemzetközi jogra szakosodtam, ennek révén kerültem négy hónapos gyakorlatra az Európai Parlament egyik német képviselőjéhez mellé. Megismertem a parlament felépítését és működését, a szabizottságok és a frakciók munkáját, majd visszamentem Németországba, és letettem a második államvizsgát, amely arra jogosít fel, hogy ügyvéd vagy bírór legyek. Egy német képviselő személyi titkáráként dolgoztam az Európai Parlamentben, majd a brémai önkormányzatnál kaptam munkát jogi és belügyi referensként. Tavaly decemberben hallottam, hogy az Európai Parlament olyan munkatársakat keres, akik segítséget nyújtanak az új országok befogadására való felkészülésben. Sikeres pályázat, illetve írás- és szóbeli vizsgák után ez év júliusától felkínálták nekem az állást Brüsszelben.

– Sokakban felmerülhet a kérdés: ha az Európai Parlament Strasbourgban ülésezik, miért van mégis Brüsszelben?

– Az Európai Unió öt évtizedes történetében három város, Luxembourg, Strasbourg és Brüsszel vetélkedett azért, hogy székhely lehessen, nemegyszer igénybe véve az Európai Bíróság segítségét, amely pártatlanságát igazolandó, hol az egyik, hol a másik félnek adott igazat. A Montánunió ideiglenes főhadiszállásaként 1952-ben Luxembourgot választotta, parlamenti közgyűlései azonban Strasbourgban kezdődtek, mert csak ott volt megfelelő közgyűlési terem. Később azonban egyes bizottsági üléseket már Brüsszelben tartottak.

1985-ben határozatot hoztak egy új parlamenti épület Brüsszelben történő megépítéséről, ám ezt a határozatot a francia kormány megtámadta. Végül az 1997-es amszterdami szerződéshez csatolt jegyzőkönyv legalizálta a helyzetet, amely megállapította: „Az Európai Parlament székhelye Strasbourg, itt tartják a havi plenáris üléseket és a költségvetési ülést. A további plenáris ülésekre, valamint az Európai Parlament bizottságainak üléseire Brüsszelben kerül sor, viszont az Európai Parlament főtitkársága és részlegei Luxembourgban maradnak.”

Az Európai Parlament tehát alapvetően Brüsszelben működik, de tagjai havonta egy hétre áttelepülnek az ötórányi vonatútra lévő Strasbourgba. A szükséges iratokat nagy pléhládákban hatalmas kamionokon szállít-

ják ide-oda. A parlamenti képviselők többször is javasolták már, hogy e vándorlásnak véget kellene vetni, és végleg Brüsszelben kellene letelepedni. Egy ilyen döntéshez azonban az Európai Tanácsban a 15 tagállam egyhangú határozatára lenne szükség, ám a francia egyetértésre aligha lehet számítani.

Az Európai Parlamentben hét politikai frakció létezik, amelyek nem országok, hanem politikai nézetek szerint jöttek létre. Az összesen 626 képviselő mintegy száz tagországi pártból származik. A mai pártfrakciók hosszú fejlődés eredményei, amelynek során a kisebb pártok hol ide, hol oda csatlakoztak, a három fő áramlat – a kereszténydemokraták, a szocialisták és a liberálisok – azonban mindvégig fennmaradt. E hármast 1989-től a zöldekkel egészült ki.

A legutóbbi, 1999-es parlamenti választásokat követően, a szocialistáktól átvéve a vezetést, a parlamenti frakciók legnagyobbikává az Európai Néppárt (kereszténydemokraták) és az Európai Demokraták által alkotott frakció lett 232 taggal. A második legnagyobb frakció az Európai Szocialistáké (175 tag). Az Európai Liberálisoknak 53, az Európai Egyesült Baloldal és az Északi Zöldek együttes csoportjának 49, a zöldek és az Európai Szabad Szövetség együttes csoportjának 45 képviselője van. Ez utóbbi társelnöke az egykori diákvezér, Daniel Cohn-Bendit. A két kisebb jelentőségű csoport egyike a gaulle-ista maradvány Nemzetek Európája Unió 22 taggal, a másik az euroszeptikusokat tömörítő Demokráciák és Sokszínűség Európája, amely 18 tagot számlál. Végül marad 31 „független” képviselő, akik nem tartoznak egy frakcióhoz sem.

A parlament jelenlegi szervezeti rendje 1993-ban alakult ki, amikor a parlamenti munka irányítására három testületet hoztak létre: az Elnökök Konferenciáját (Conference of Presidents), a Bureau-t (Iroda) és a Quaestorok Testületét (College of Quaestors). Az Elnökök Konferenciája a parlament elnökéből és a frakcióvezetőkből áll. Feladata a parlament politikai munkájának irányítása. A Bureau, amelynek a parlament elnökén kívül a 14 elnökhelyettes a tagja, a parlament adminisztratív, pénzügyi és biztonsági ügyeivel foglalkozik. Az öt quaestor a parlamenti képviselők ügyesbajos dolgait intézi. Az említett tisztségviselőket a parlament választja meg két és fél évre. A parlament elnöke jelenleg az ír liberális Pat Cox.

A parlament politikai munkáját a főtitkárság nyolc főigazgatósága (Directorate General, röviden: DG) és jogi szolgálata segíti. A DG1 az elnökségi főigazgatóság, ahol a plenáris üléseket szervezik, a DG2-höz tartoznak a parlamenti bizottságok és az úgynevezett delegációk, amelyek az unión kívüli országok és régiók parlamentjeivel tartják a kapcsolatot. A DG3 az Információs és Közönségkapcsolati Főigazgatóság, ahol én a látogatókkal foglalkozó részlegen dolgozom. Évente mintegy 300 ezer látogatója van a parlamentnek. A DG3 rendszeres összefoglalókat készít a parlamenti bizottságok munkájáról, és áttekintést ad a plenáris üléseken törtétekről. Ide tartoznak a parlamentnek a tagországok fővárosaiban lévő információs irodái is.

A DG4 kutatással foglalkozik, a DG5 a személyzeti

osztály, a DG6 és DG7 a parlament infrastruktúráját kiszolgáló intézmények. A DG8 foglalkozik a parlament finanszírozási ügyeivel, végül a jogi szolgálat a közösségi jogalkalmazással kapcsolatban nyújt szakértői segítséget a parlamenti jogalkotási tevékenységhez.



Bajtay Péter

A parlament egyik főigazgatósága, a DG4 azzal foglalkozik, hogy a képviselőket és a parlamenti bizottságokat megfelelő háttér-információval lássa el. A magyarok közül Bajtay Péter dolgozik ezen a területen.

– A budapesti egyetem bölcsészkarán végeztem történelem, könyvtár és svéd szakon, majd kutatói ösztöndíjjal egy évre kimentem Svédországba, és a svéd-magyar diplomáciai kapcsolatokkal foglalkoztam. Kaptam egy állásajánlatot: a svédek olyan embert kerestek, aki összefogná a Raoul Wallenberg budapesti mentőakcióját vizsgáló kutatást Magyarországon és Közép-Európában. Két évig voltam a budapesti kutatócsoport vezetője. Ezt követően egy évig dolgoztam a svéd nagykövetségen, majd a Külügyi Intézetbe kerültem. 1995-ben az Európai Bizottság budapesti delegációja gazdasági és politikai tanácsadót keresett. Sikeresen pályáztam, és politikai tanácsadóként dolgoztam ott nyolc éven keresztül. Gyakran találkoztam EP-képviselőkkel, s hivatalból részt vettem az Eu-magyar parlamenti egyes bizottság ülésein is: innen tehát a kapcsolat az Európai Parlamenttel. Nekem a magyar az első nyelvem, de német az anyanyelvem, az édesanyám ugyanis tősgyökeres német.

– *Munkahelye, a DG4 kutatással foglalkozik, vagyis tudományos munkával szolgálja ki a parlamentet.*

– A könyvtár kutatócsoportjai nagyjából lefedik a tizenhét bizottságból a legfontosabbakat. Előfordul, hogy egy problémakör vizsgálatára kérés érkezik, de az is, hogy nekünk kell azonosítanunk a témaköröket, elébe menni a várható kérdéseknek. A DG4 most átszervezés alatt áll, négy munkacsoportot alakítanak ki, amelyek az egyes fontosabb uniós politikaterületekkel foglalkoznak. A négy csoport közül az egyik külpolitikával, külkapcsolatokkal, a másik ipari és technológiai kérdésekkel, a harmadik gazdasági, mezőgazdasági és ipari problémakörökkel, a negyedik az oktatással, kultúrával foglalkozik majd. Engem a külpolitikai témacsoport vezetésével bíztak meg. Feladatomban, hogy – elsősorban a külügyi bizottsággal kapcsolatot tartva – az unió külkapcsolatai terén bizonyos, a parlamenti érdeklődés homlokterében álló, az EU továbbfejlődése szempontjából lényeges kérdéseket azonosítsak, és ezen a területen információkat gyűjtsünk, dolgozzunk fel. Lehetnek ezek olyan tematikus kérdések, mint a közös kül- és biztonságpolitika, avagy „relációs” kérdések, például az unió és az USA vagy az unió és Irak, illetve Oroszország kapcsolatrendszerének időszerű kérdései. E munka célja, hogy a képviselőket és a parlamenti bizottsá-

gokat minőségi információval lássuk el. Emellett, mivel Magyarország rövidesen tagállam lesz, és a magyar hivatalos nyelvvé válik, ki kell alakítanom a könyvtár magyar nyelvű gyűjteményét, kiegészítenem a Magyarországra vonatkozó irodalommal. Számomra egyébként a legnagyobb kihívás, hogy témacsoportomban miképpen lehet összehangolni a különböző munkakultúrájú és mentalitású nemzeti „karaktereket” egy közös ügy érdekében. A multikulturális európai építkezés egy kis szelete így brüsszeli mindennapjaim részévé vált.



Jana Hubkova

Az Európai Parlamentben jelenleg 11 hivatalos nyelvet használnak, amely a bővítéssel előbb 20-ra, majd 22-re növekszik. A tolmácsolással és fordítással foglalkozó két főigazgatóságon (DG6 és DG7) számos hazánklánya (és egy-két –fia) dolgozik, sajnos azonban nem sikerült szóra bírni őket, ezért megkértem a szintén ott dolgozó cseh Jana Hubkovát, hogy mutassa be a parlament e területét.

– Közgazdaságtant és marketinget tanultam, majd Prágában egy évig jogot hallgattam. Ezt követően hamarosan sikerült egy vállalat exportrészlegénél állást szerezni, majd Mallorcára mentem au pair lánynak. Egy olyan családhoz kerültem, ahol a férj ír, a feleség spanyol volt. Így egy időben mindkét nyelvet tanulhattam, sőt később titkárnő lehettem a család tulajdonában lévő vállalatnál. Amikor megtudtam, hogy az Európai Parlament munkatársakat keres, jelentkeztem. Július óta titkárnő vagyok a 6-os számú főigazgatóságon, alapvető feladatom, a tolmácsok munkájának szervezése. Ez néha igen keserves feladat: több tucat embert kell elérni viszonylag rövid idő alatt, ugyanis a szükséges tolmácsoknak csak mintegy fele dolgozik a parlamentben, a többi szabadúszó. A bővítés után a helyzet tovább bonyolódik, mert a parlament minden ülésére több mint száz tolmácsot kell mozgósítani. A fordítók száma ezen a főigazgatóságon mintegy 1200, ők mind Luxembourgban vannak, számuk az unió bővítésével jelentősen növekszik, hiszen a hivatalos nyelvek száma majdnem megkétszereződik. A parlamenti szabályzat szerint minden parlamenti dokumentumot le kell fordítani valamennyi hivatalos nyelvre.

A fordítás és a tolmácsolás is mátrixrendszerben, vagyis minden nyelvről minden nyelvre történik. A bővítés után – 20 nyelv esetén – a nyelvkombinációk száma már 380 lesz. A szakértők azt mondják, hogy a legjobb megoldás az lenne, ha a jelenlegi mátrixrendszerrel radiálisra térnénk át, tehát ha a szövegeket egy vagy esetleg néhány gyakrabban használt nyelvre fordítanának le, és onnan tovább az egyes tagországok nyelvére. Ezt a módszert az utolsó bővítés óta főleg a finnek esetében már alkalmazzák is – fejezte be Jana Hubková.

A parlament egyik legfontosabb főigazgatósága a személyzeti ügyekkel foglalkozó DG5, ahol a munkatársak felvétele történik.



Lieber Éva

Lieber Évától, a főigazgatóság munkatársától azt kérdezem, mi a módja annak, hogy valaki állást kapjon a parlamentben?

– A csatlakozó országokból a munkatársak rekrutálása gyakorlatilag befejeződött, de ez csak meghatározott időre, általában egy évre szóló

szerveződést jelent. Aki tartósan itt akar maradni, annak speciális versenyvizsgán kell megfelelnie.

– Gondolom, legelőször sem volt könnyű bekerülnie.

– Sváb családból származom, sok időt töltöttem Németországban, ott jártam egyetemre, a németet anyanyelvemként beszélem. Amikor 2000-ben befejeztem a tanulmányaimat, úgy döntöttem, hogy mivel a kelet-európai országok csatlakozása egyre időszerűbbé válik, erre a területre specializálódok. Kétéves posztgraduális képzésen vettem részt Aachenben, szakmai gyakorlatot először a Bundestag európai uniós ügyekkel foglalkozó bizottságánál szereztem, majd 2002-ben az Európai Bizottság személyzeti osztályán lettem gyakorló. Munkánk jelentős része adminisztratív jellegű, s az a szépsége, hogy minden új munkatársat megismerhetünk, sőt megpróbáljuk megkönnyíteni számukra a beilleszkedés nehézségeit. Eddig 33 magyar munkatársat vettünk fel Brüsszelben, ám a telefonkönyvet böngészve még közel ugyanennyi magyar hangzású nevet lehet felfedezni. Az európai intézményekben a már említett többfordulós versenyvizsga útján lehet hivatalnoki állást szerezni, de a teszteken nem könnyű megfelelni. A pályázók alig néhány százaléka tudja teljesíteni az intézmények által támasztott elvárásokat.

– A második forduló írásbeli vizsga.

– Igen, például esszét kell írni valamilyen megadott témából szintén idegen nyelven, vagy kap a pályázó egy 30-40 oldalas iratcsomót, amelyet néhány óra alatt kell átolvasnia és elemeznie. A vizsga harmadik része a szóbeli. Aki az összes próbán átment, az rákerül egy listára, amely két-három évig érvényes. Ha bármely brüsszeli intézménynek szüksége van új munkatársra, akkor az e listán szereplő pályázók közül választják ki azokat, akiket interjúra hívnak. Ilyen módon lehet valaki az intézmények teljes jogú munkatársa, vagyis hivatalnok. A csatlakozó országokból felvett új munkatársak mindegyike határozott idejű szerződéssel rendelkeznek.

Aki a szerződése lejártá után is maradni szeretne, meg kell felelnie a vizsgán, tehát az, hogy valaki már kapott állást, nem ad biztosítékot arra, hogy a csatlakozás után továbbra is alkalmazzák.

Lóránt Károly

Magyar Nemzet Magazin